Holde orden i eget hus

Taler
Sigbjørn Johnsen

Dato
27 november 2012

Sted
Stortinget

Omstendigheter
Finansdebatten

President,

Det er de tusener som har bygd og som bygger landet. Generasjonene før oss har lagt til rette for våre muligheter i dag. Muligheter ingen andre noensinne har hatt.

Det er dette vi skal føre videre. Det sterke fellesskapet og den trygge velferden som er blitt oss tildel - skal vi føre videre.

Budsjettet for 2013 skal trygge denne utviklingen. Vi har fått mye til, men vi er ikke i mål. Ikke alle tar del i den velferden det store fellesskapet av oss kan. Ikke alle har det like bra i sine liv. Det kan det sterke fellesskapet gjøre noe med - men også hver enkelt av oss kan gjøre en forskjell.

Mange mennesker i land rundt oss ser opp til den norske modellen. Derfor skal vi være stolte over det vi får til - men aldri selvtilfredse. Vi må sammen jobbe for de gode resultatene hver eneste dag. Vi må aldri ta det for gitt at resultatene kommer av seg selv. Det er lov å ha høye forventinger, men det er ikke mulig å løse alle utfordringene samtidig. Vi må hele tiden gjøre valg. Politikk er å ville noe - men det er også å velge. Skal vi nå de høye mål vi setter oss sammen, så må alle bidra.

Det er så mange ting vi slipper å tenke på i Norge. Det sterke fellesskapet og fellesskapsløsningene gir trygge rammer rundt folks liv. For at det skal fortsette å være slik er det noen viktige ting vi må passe på.

President,

Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Vi må utvikle og foredle den slik at vi også i framtiden har en omstillingsdyktig, velkvalifisert og produktiv arbeidsstyrke. Derfor er investeringer i barnehager, utdanning, forskning og helse viktige for framtidig vekst og velferd. En god oppvekst og en god skole er avgjørende for våre muligheter senere i livet. Derfor er dette også den beste fordelingspolitikken. Når det sterke fellesskapet bygger opp under dette får vi alle muligheter uavhengig av foreldrenes inntekt, status og bakgrunn.

Det er også den norske modellen - vi har alle muligheter til å oppfylle våre drømmer. Min generasjon fikk disse mulighetene - muligheter mange av våre foreldre aldri fikk. Derfor er det ikke nå tid for eksperimenter, verken i økonomien eller i andre deler av politikken som har gitt oss disse mulighetene.

Det er også viktig med gode inntektssikringsordninger som både gir den enkeltes trygghet og stimulerer til arbeid. Også skattesystemet må støtte opp under dette.

Derfor må vi bygge opp under langsiktigheten i og tillitten til norsk økonomi. De land som sliter økonomisk ute i Europa - gjør det blant annet fordi tilliten til deres økonomi er svekket.

Skal midler skaffes til veie for å følge opp vedtatte eller nye reformer, må sysselsettingen og vekstkraften i økonomien økes. Det vil også være nødvendig å holde igjen på utgiftsveksten i budsjettet. Vi må arbeide og spare. Det vil også tjene framtidige generasjoner.

Budsjettet for 2013 er et budsjett for verdiskaping og arbeid. Det er et godt budsjett for framtidas Norge.

President,

Vi har gjort og gjør mye riktig. Vi har også blitt hjulpet av heldige omstendigheter. Høy oljepris og høy aktivitet i oljesektoren har gitt store inntekter for mange bedrifter og flere arbeidsplasser på fastlandet. Høye inntekter fra vår eksport og rimelige importpriser fra bl.a. framvoksende økonomier har gitt store overskudd mot utlandet.

Det er ikke gitt at dette vil vare ved. Samtidig merker de bedrifter som selger til Europa at etterspørselen faller. Et høyt kostnadsnivå i Norge gjør utfordringene ekstra store. Sammen med partene i arbeidslivet vil vi se på hva vi kan gjøre sammen for å dempe kostnadene.

Mange land setter i verk en rekke tiltak for å øke vekstevnen og for å få statsfinansene inn på et bærekraftig spor. Dette vil likevel kunne ta tid. Det vil også næringslivet her hjemme merke. Forholdene hos oss vil bli ytterligere forverret dersom utviklingen internasjonalt skulle bli så svak at også oljeprisen faller markert.

President,

Vi har små muligheter til å påvirke den økonomiske situasjonen ute. Men vi kan gjøre oss selv mer motstandsdyktige. Vårt beste forsvarsverk er fortsatt å holde orden i eget hus. Derfor skal vi også framover føre en forsvarlig politikk. Vi må holde fast på det rammeverket vi har etablert, og som nettopp legger grunnlaget for en slik politikk.

Handlingsregelen bidrar til bærekraft i statens finanser og til stabile rammebetingelser for næringslivet. Vi øker bruken av oljepenger i norsk økonomi gradvis og ikke mer enn det som kan videreføres på lang sikt. Stabilitet er viktig for næringslivet for å gi rom for nyskaping og vekst. Regjeringens forslag til budsjett følger handlingsregelen.

Handlingsregelen bidrar til forutsigbarhet og stabilitet, og til bærekraftige offentlige finanser. Forutsigbarhet og stabilitet er helt nødvendig for å skape et godt klima for å drive næringsvirksomhet i landet. Derfor skal vi bevare handlingsregelen, ikke kaste den på skraphaugen, slik f.eks. FrP tar til orde for.

Handlingsregelen og rammeverket for den økonomiske politikken bidrar også til tillit. Men det forutsetter at alle utgifter og inntekter må regnes med. Bare slik vil vi kunne få til en helhetlig prioritering mellom ulike formål i budsjettbehandlingen. Og bare slik vil vi inngi tillit til handlingsregelen og budsjettpolitikken over tid.

Erfaringer fra mange land viser at finanspolitiske retningslinjer etter hvert utsettes for press og "kreative" omgåelsesforsøk. Verken i Norge eller andre land

kommer det mer penger av å plassere utgiftene på nye og kreative måter. I enkelte land har kreativiteten gitt seg utslag i urealistisk budsjettering basert på for optimistiske forutsetninger, eller utgifter er forsøkt holdt utenom det ordinære budsjettet.

En rekke land har også benyttet salg av eiendeler og andre engangstiltak for å øke handlingsrommet i finanspolitikken på helt kort sikt. Disse landene er de samme som nå har store finansielle problemer. Derfor vil jeg advare mot en slik budsjettering.

Også i Norge har vi opp gjennom årene mange eksempler på forsøk på å omgå de rammene handlingsregelen setter. Opprettelse av et eget utenlandsbudsjett er ett slikt forslag. Forslag om utstrakt bruk av offentlig-privat samarbeid er et annet.

Flere land i Europa har på en smertefull måte lært at det ikke er smart å skyve store statlige forpliktelser foran seg. Regningen må uansett betales. Stortinget derimot har vært framsynte og stemt ned slike ordninger i Norge. Det må vi fortsette med - fordi det finnes ingen gratis penger.

Realistisk budsjettering betyr at utgifter må dekkes og være i tråd med sunne budsjettprinsipper. Å budsjettere med lavere utbetalinger av sykepenger eller lignende, uten å si hvordan reglene skal endres samsvarer dårlig med en sunn budsjettpraksis. Urealistiske forventninger om selvfinansierende eller såkalte dynamiske skattereduksjoner er heller ikke i tråd med sunne budsjettprinsipper.

President,

De problemene vi nå ser i en rekke land, viser hvor viktig det er å holde orden i økonomien. Sunne budsjettprinsipper og en åpen og helhetlig budsjettprosess gir et godt grunnlag for at vi også i årene framover skal lykkes med å holde orden i norsk økonomi. Da må alle formål som finansieres av staten inngå i statsbudsjettet. Vi skal fortsatt prioritere viktige velferdsoppgaver, men vi skal gjøre det innenfor rammen som holder orden både på helheten i budsjettet og på norsk økonomi.

President,

Vi må ta vare på det vi har oppnådd så langt, og sko oss for at vi kan møte vanskeligere tider i tiden som kommer. Vårt beste bidrag til en fortsatt god og stabil økonomisk utvikling er å holde orden i statsfinansene og bygge opp under vekstkraften i økonomien. Regjeringen har lagt fram et budsjett for 2013 som gjør dette.

Vi har et politisk system som har vist evne til å ta gode beslutninger over lang tid. Det må vi fortsette med.

President.

Vi nærmer oss valget. Vårt budsjett og opposisjonens budsjett gir oss mulighet til å se hvilke to retninger vi ønsker å ta for det norske samfunn.

Det mest grunnleggende forskjellen er synet på den økonomiske politikken - handlingsregelen og skattespørsmål.

Jeg håper at vi i denne debatten vil få en klarhet i hvilken økonomisk politikk opposisjon ønsker å føre. Det er lite troverdig å love mye på andre områder, før de har avklart det mest sentrale - nemlig hvilken økonomisk politikk alle løftene skal hvile på.

Kilde
www.arbeiderpartiet.no

Emneoversigt
Innledning, Partipolitikk, Samfunnsliv, Økonomi

URI
https://www.virksommeord.no/tale/holde-orden-i-eget-hus